

Sprawozdanie z działalności Instytutu im. gen. Władysława Andersa w 2022 roku

Brutalna agresja Federacji Rosyjskiej na niepodległą i suwerenną Ukrainę wyznaczyła w znacznej mierze kierunek działań podejmowanych w 2022 roku przez Instytut im. gen. Władysława Andersa w Lublinie. Wojna, która wybuchła za wschodnią granicą, nie tylko wstrząsnęła obywatelami naszego kraju, lecz także obudziła poczucie solidarności z ofiarami oraz pokazała olbrzymią motywację do niesienia pomocy drugiemu człowiekowi. Już drugiego dnia wojny Instytut Andersa we współpracy z Fundacją Skarbowości im. Jana Pawła II rozpoczął akcję „Serce dla Ukrainy”. Inicjatywę można było wspierać poprzez wpłatę symbolicznej kwoty na rzecz potrzebujących obywateli Ukrainy szukających schronienia w Polsce oraz poprzez uczestnictwo w stacjonarnej zbiórce niezbędnych rzeczy, która miała miejsce w siedzibie Instytutu przy ul. Głowackiego 16 w Lublinie. Dary, zebrane dzięki ofiarności lokalnej społeczności, trafiły na granicę polsko-ukraińską, gdzie zostały rozdysponowane potrzebującym. Zbiórka żywności, leków, środków higienicznych oraz ubrań była możliwa również dzięki wsparciu lubelskich szkół, organizacji społecznych czy wolontariuszy bezinteresownie włączających się w pomoc przy realizacji przedsięwzięcia.

Rok 2022 był dla Instytutu Andersa przełomowy również z powodu powierzenia przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych pod naszą opiekę Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Lublinie. Głównym celem RODM jest animowanie debaty publicznej na tematy istotne z punktu widzenia polskiej polityki zagranicznej oraz promocja pracy w strukturach służby zagranicznej. Dzięki takiemu wyróżnieniu, Instytut Andersa rozpoczął szereg działań skupionych nie tylko wokół szeroko rozumianych relacji międzynarodowych, lecz także poświęconych środowiskom polskim poza granicami państwa – ich kondycji, działalności bądź wizji przyszłości.

Instytut im. gen. Władysława Andersa jako ośrodek edukacyjno-analityczny stawia sobie za cel promocję wiedzy o historii Polski zarówno wśród

osób dorosłych, jak i najmłodszych. W tym celu w kwietniu 2022 roku zorganizowaliśmy cykl spotkań młodzieży szkolnej oraz akademickiej z województwa lubelskiego z panem Zbigniewem Grochowskim – weteranem i fotografem powstania warszawskiego. Uczniowie ze szkół w Lublinie, Rykach i Cycowie, a także młodzież studiująca na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, mieli okazję ujrzeć kolekcję fotografii walczącej Warszawy wykonaną przez pana Zbigniewa. Spotkaniom towarzyszyły niezwykle wzruszające historie o przedwojennych i powojennych losach stolicy.

W minionym roku Instytut im. gen. Władysława Andersa zrealizował piątą edycję Programu Stypendialnego im. Prezydenta RP na Uchodźstwie dra Stanisława Ostrowskiego „Aktywni dla Polski”. Program skierowany jest do aktywnych społecznie osób polskiego pochodzenia z Ukrainy i Białorusi oraz do przedstawicieli lubelskich organizacji pozarządowych. Celem programu jest nawiązanie współpracy między reprezentantami poszczególnych środowisk, organizacja szkoleń podnoszących kompetencje przydatne w pracy społecznej oraz prezentacja funkcjonowania lubelskich instytucji publicznych. W tym roku, pomimo wojny trwającej na Ukrainie, udało się gościć w Lublinie liczną grupę uczestników. Program Stypendialny „Aktywni dla Polski” jest sztandarowym projektem realizowanym przez Instytut Andersa. Corocznie cieszy się on coraz większym zainteresowaniem wśród przedstawicieli polskich środowisk na Ukrainie i Białorusi. Realizacja programu jest możliwa dzięki wsparciu z Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach programu NOWEFIO.

Bogate doświadczenie wyniesione z realizacji poprzednich edycji „Aktywnych dla Polski” oraz bliska współpraca ze środowiskami Polonii zachodnioeuropejskiej pozwoliła na organizację przez Instytut Andersa w sierpniu 2022 roku pierwszej edycji Programu Stypendialnego „Młodzi Ambasadorzy Polskości”, skierowanego do liderów organizacji polonijnych z Hiszpanii, Włoch, Holandii i Belgii. Celem programu było intensywne przeszkolenie działaczy polonijnych z kompetencji menadżerskich, takich jak zarządzanie zespołem projektowym, metody pozyskiwania funduszy na działalność społeczną, podstawy marketingu czy prowadzenie negocjacji. Program został zrealizowany dzięki wsparciu ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polacy i Polonia za granicą”.

Miniony rok jest również okresem nawiązania bliskiej współpracy między Instytutem Andersa a Akademią Zamojską. Dzięki przychylnej postawie władz zamojskiej uczelni w październiku 2022 roku Instytut zorga-

nizował dwa duże wydarzenia poświęcone tematyce Europy Środkowej. W dniach 21–23 października w murach Akademii odbyło się Seminarium Środkowoeuropejskie – trzydniowy cykl wykładów i debat poświęconych stosunkom międzynarodowym na obszarze regionu Trójmorza, podczas którego uczestnicy wyłonieni w drodze konkursu mieli okazję osobiście poznać czołowych badaczy i publicystów zajmujących się zagadnieniami geopolitycznymi w Europie Środkowej. Tydzień później ponownie spotkał się w Zamościu podczas Polonijnego Forum Środkowoeuropejskiego, gdzie gościliśmy przedstawicieli polskich organizacji w Europie Środkowej, a także reprezentantów mediów polonijnych. Głównym celem Forum była wspólna dyskusja nad kondycją polskich środowisk w regionie, funkcjonowaniem mediów polonijnych oraz nad problemami, z którymi borykają się polskie organizacje. Kluczowym elementem Polonijnego Forum Środkowoeuropejskiego była wspólna debata, transmitowana na żywo w Internecie, poświęcona szansom i wyzwaniom stojącym przed polskimi środowiskami w Europie Środkowej. Realizacja Seminarium Środkowoeuropejskiego oraz Polonijnego Forum Środkowoeuropejskiego była możliwa dzięki wsparciu ze strony Instytutu De Republica oraz Akademii Zamojskiej.

Instytut im. gen. Władysława Andersa stawia sobie też za cel promocję wiedzy o historii polskiej emigracji politycznej po 1939 roku. Czyni to poprzez przygotowywanie różnego rodzaju materiałów edukacyjnych, publikację prac poświęconych poszczególnym zagadnieniom życia emigracyjnego, czy chociażby organizację konferencji lub debat poruszających tematykę rządu emigracyjnego bądź dorobku naukowego przedstawicieli polskiej inteligencji na obczyźnie. W listopadzie 2022 roku Centrum Badań nad Historią Polskiego Państwa na Uchodźstwie KUL, przy współpracy z Instytutem Andersa, zorganizowało ogólnopolską konferencję naukową zatytułowaną „Polskie państwo na uchodźstwie – zakres pojęciowy, działalność, znaczenie. Stan badań i postulaty badawcze”. Konferencja ta odbyła się w murach Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i przyciągnęła czołowych badaczy polskiej emigracji politycznej po 1939 roku.

Prowadząc Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Lublinie, Instytut Andersa miał okazję organizować również szereg wydarzeń poświęconych służbie dyplomatycznej oraz aplikacji dyplomatyczno-konsularnej. W ciągu całego roku Instytut zrealizował wiele spotkań z cyklu „Zostań dyplomatą”, omawiających aspekty pracy w strukturach polskiej służby zagranicznej. Również dzięki bliskiej współpracy z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II, Instytut Andersa, który prowadzi

lubelski Ośrodek Debaty Międzynarodowej, realizuje w murach najstarszej lubelskiej uczelni Lubelską Szkołę Dyplomacji. W jej ramach studenci oraz absolwenci KUL-u odbywają spotkania z pracownikami Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz analitykami stosunków międzynarodowych. Celem Lubelskiej Szkoły Dyplomacji jest przygotowania młodych osób do aplikacji dyplomatyczno-konsularnej oraz przyszłej pracy w strukturach polskiej służby zagranicznej.

W niniejszym sprawozdaniu został przedstawiony jedynie wycinek działalności Instytutu im. gen. Władysława Andersa w 2022 roku. Do wspomnianych wcześniej przedsięwzięć należy dopisać dynamiczną działalność edukacyjną Instytutu w mediach społecznościowych oraz szereg mniejszych inicjatyw podejmowanych przez nasz zespół na przestrzeni całego roku, jak chociażby wizyta na Polskim Cmentarzu Wojennym na Monte Cassino oraz w miejscach ważnych dla historii Polonii włoskiej, organizacja III edycji konferencji naukowej poświęconej historii Irlandii lub udział w uroczystościach pogrzebowych Prezydentów RP na Uchodźstwie – Władysława Raczkiewicza, Augusta Zaleskiego i Stanisława Ostrowskiego w listopadzie 2022 roku.

Biorąc pod uwagę dynamiczny rozwój oraz działalność Instytutu im. gen. Władysława Andersa w minionym roku, pragniemy coraz skuteczniej realizować powierzoną sobie misję. Będziemy dążyć do podejmowania nowych inicjatyw mających służyć Polakom w kraju i za granicą.